

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **J. S.,** zastoupen Mgr. Davidem Vetešníkem, advokátem, se sídlem Strojírenská 2269/36, Žďár nad Sázavou, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2012, č. j. 34 Ad 62/2011 - 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalované **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátovi Mgr. Davidu Vetešníkovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v částce 800 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobou podanou u Krajského soudu v Brně se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 1. 6. 2011, č. X1, kterým žalovaná zamítla námitky proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 17. 3. 2011, č. j. X, a toto rozhodnutí, jímž byl zvýšen žalobci od 26. 8. 1986 plný invalidní důchod podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a to na výši na 2560 Kč měsíčně, potvrdila.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 31. 1. 2012, č. j. 34 Ad 62/2011 - 29, žalobu směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 6. 2011, č. X1, zamítl, neboť neshledal nezákonnost napadeného rozhodnutí žalované. Krajský soud dále rozhodl o tom, že žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení a rovněž rozhodl o odměně ustanoveného advokáta.

Krajský soud v Brně vycházel z následujícího skutkového stavu:

Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 1. 6. 2011, č. X1, zamítla námitky proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 17. 3. 2011, č. j. X, a toto rozhodnutí potvrdila. Potvrzeným rozhodnutím byl žalobci zvýšen od 26. 8. 1986 plný invalidní důchod na 2 560 Kč měsíčně. V námitkách účastník řízení nesouhlasil s výpočtem výše plného invalidního důchodu za roky 1981 – 1985, vyslovil nesouhlas s tím, že po odpracovaných letech v uranových dolech má důchod o 1000 Kč - 2000 Kč nižší než mají „novodůchodci“, že osoby s vysokým výdělkem platí 15 % daň z příjmu a on platil 30 % z výdělku nad 3000 Kč a domáhal se, aby úprava plného invalidního důchodu nebyla omezena částkou 2500 Kč a výše důchodu byla valorizována o vyšší částku. Žalovaná na základě těchto námitek napadené rozhodnutí přezkoumala a vycházela při tom z úpravy podle ust. § 14 odst. 1 a 2 zákona č. 121/1975 Sb., na jehož základě stanovila průměrný měsíční výdělek za roky 1981 - 1985, který v neredukované podobě činil 4284 Kč a po redukci podle § 14 odst. 5 uvedeného zákona byl stanoven částkou 2761 Kč. Pro stanovení výše plného invalidního důchodu žalovaná vycházela z ust. § 28 odst. 1 a 2, písm. a) a dospěla k závěru, že ke dni vzniku nároku na plný invalidní důchod činila výše invalidního důchodu 96 % z redukovaného průměrného měsíčního výdělku (2761 Kč), tj. 2651 Kč, který podle ust. § 34 odst. 1 písm. b) zákona omezila na částku 2500 Kč. Tato výše pak byla na základě zákonných opatření č. 76/1979 Sb. a č. 7/1982 Sb. zvýšena celkem o 60 Kč měsíčně., takže celková výše plného invalidního důchodu k 26. 8. 1986 činila 2560 Kč.

Žalobce podal u Krajského soudu v Brně dne 25. 7. 2011 žalobu, v níž uvedl, že od soudu očekává rozhodnutí o zvýšení důchodu a v případě, že to nebude v kompetenci soudu, postoupení žaloby k Ústavnímu soudu. V doplnění žaloby dne 8. 8. 2011 pak uvedl, že nesouhlasí s výpočtem výše plného invalidního důchodu za roky 1981 - 1985, protože jeho důchod je o 1000 Kč - 2000 Kč nižší než mají „novodůchodci“. Namítal, že jeho průměrný měsíční výdělek byl zredukován na částku 2761 Kč, tato výše pak byla znovu zredukována podle ust. § 34 odst. 1 písm. b) zákona č. 121/1975 SB. na částku 2500 Kč a rozhodnutím ze 17. 3. 2011 byla výše důchodu stanovena na 2560 Kč, která není přiměřená jeho hmotnému zabezpečení v poměru k výdělku, kterého před odchodem do invalidního důchodu dosahoval. Aplikace § 34 odst. 1 písm. a) a b) redukující příjem pro výpočet důchodu je pro něj znevýhodňující a zakládá nerovné postavení jeho osoby k ostatním příjemcům. Podle žalobce jde o stav protiústavní, protože je v rozporu s čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jež garantuje právo občana na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci. Navrhl, aby krajský soud věc předložil Ústavnímu soudu k posouzení ústavnosti uvedeného zákonného ustanovení, které bylo ve věci použito.

Krajský soud v Brně po posouzení věci neshledal důvodnou zásadní žalobní námitku spočívající v tom, že průměrný měsíční výdělek stanovený za roky 1981 - 1985 byl v souladu s ust. § 34 odst. 1 písm. a) zákona č. 121/1975 Sb. zredukován na částku 2761 Kč a následně podle § 34 odst. 1 písm. b) tohoto zákona zredukován na nejvyšší možnou výměru invalidního důchodu ve výši 2500 Kč, a že aplikací uvedených zákonných ustanovení došlo k znevýhodnění žalobce. Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení při rozhodování o výši plného invalidního důchodu, jež byl žalobci přiznán od 26. 8. 1986, postupovala v souladu se zákonem a při stanovení výše průměrného měsíčního výdělku aplikovala správně ust. § 14 odst. 1, 2 a 5 zákona č. 121/1975 Sb., když podle odst. 5 musela přistoupit k úpravě průměrného měsíčního výdělku a tento redukovat na základě pravidel v tomto odstavci uvedených. Žalovaná tak dospěla k částce 2761 Kč, z níž 96 % představuje částku 2651 Kč měsíčně a tuto částku opětovně podle § 34 odst. 1 písm. b) zákona upravila na tehdy nejvyšší výměru invalidního důchodu 2500 Kč měsíčně. Ke dni přiznání plného invalidního důchodu pak k takto zredukované částce náleželo zvýšení důchodu podle opatření č. 76/1979 Sb. a č. 7/1982 Sb. ve výši 60 Kč měsíčně. Krajský soud se ztotožnil se závěrem žalované, že nemohla vyhovět námitce účastníka řízení týkající se skutečnosti, že pobírá důchod nižší o 1000 Kč - 2000 Kč než „mladodůchodci“, neboť musí být respektována právní úprava uvedená v zákoně. Shodné námitce žalobce uvedené v žalobě nemohl vyhovět krajský soud v přezkumném řízení, neboť po přezkoumání rozhodnutí a postupu žalované při přepočtu výše plného invalidního důchodu, který žalobci náležel od 26 8. 1986, žalovaná postupovala v souladu se zákonem č. 121/1975 Sb., platným a účinným v době vzniku plné validity a přiznání plného invalidního důchodu. Rovněž tak se krajský soud řádně vypořádal s námitkou žalobce týkající se namítaného znevýhodnění a nerovného postavení k ostatním příjemcům. Na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl Krajský soud v Brně k závěru o nedůvodnosti podané žaloby, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Soud vzal za prokázané, že žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 1. 6. 2011, č. X1, v souladu se zákonem zamítla námitky proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 17. 3. 2011, č. j. X, a rozhodnutí, jímž byl zvýšen žalobci od 26. 8. 1986 plný invalidní důchod podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, na výši na 2560 Kč měsíčně, potvrdila.

Soud proto v tomto ohledu uzavřel, že neshledal nezákonnost napadeného rozhodnutí žalované, a proto žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 6. 2011, č. X1, zamítl.

Včas podanou kasační stížností žalobce (dále též „stěžovatel“) brojí proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2012, č. j. 34 Ad 62/2011 - 29. Stěžovatel výslovně uvádí, že kasační stížnost podává z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť má za to, že jeho neúspěch ve věci spočíval v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení, když krajský soud své rozhodnutí odůvodnil tím, že z provedených důkazů plyne, že plný invalidní důchod stěžovatele byl vypočten v souladu s platnou právní úpravou a v souladu se všemi dostupnými evidencemi.

Stěžovatel dále uvádí, obdobně jako v žalobě, že napadá výši přiznaného důchodu i při vědomí, že jeho výše byla stanovena v souladu se zákonem. Poukazuje však na to, že jeho průměrný měsíční výdělek byl stanoven částkou 4.284,- Kč, avšak dle ust. § 14 tehdy platného zákona č. 121/1975 Sb. byl tento průměrný měsíční výdělek zredukován na 2761 Kč. I tato výše však byla dle ust. § 34 odst. 1 písm. b) téhož zákona zredukována na nejvyšší výměru invalidního důchodu ve výši 2500 Kč. Výše invalidního důchodu byla následně na základě zákonných opatření zvýšena na 2560 Kč. Na základě rozhodnutí žalované se invalidní důchod v uvedené výši od 1. 1. 2010 považuje za důchod starobní.

Stěžovatel nepovažuje výši svého důchodu dle shora uvedených rozhodnutí za přiměřené hmotné zabezpečení v poměru k výdělku, kterého před odchodem do invalidního důchodu dosahoval. Aplikace ust. § 14 a § 34 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 121/1975 Sb., která v důsledku značně redukuje příjem stěžovatele pro výpočet důchodu, je podle jeho názoru pro něj znevýhodňující, když zakládá nerovné postavení jeho osoby k ostatním příjemcům důchodu. Tento stav považuje stěžovatel za protiústavní, neboť je v rozporu s čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, které garantuje právo občana na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele. Je v rozporu i s čl. 1 Listiny, dle kterého lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Snahy státu o zmírnění rozdílů mezi tzv. „starodůchodci“ a „novodůchodci“, o kterých se soud v rámci odůvodnění svého rozhodnutí zmiňuje, dle názoru stěžovatele nerovnost jednotlivých příjemců důchodu neodstraňuje.

Z uvedeného důvodu navrhuje stěžovatel, aby soud předložil věc ve smyslu § 95 odst. 2 Ústavy České republiky Ústavnímu soudu k posouzení ústavnosti stěžovatelem výše uvedených zákonných ustanovení, kterých bylo v souzené věci použito.

Ve věci samé pak stěžovatel navrhuje, aby napadený rozsudek Krajského soudu v Brně byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti vyjádřila podáním ze dne 26. 6. 2012. Kasační stížnost považuje za nedůvodnou a navrhuje její zamítnutí.

O kasační stížnosti Nejvyšší správní soud usoudil následovně:

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel výslovně namítá důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena. Nejvyšší správní soud neshledává tuto námitku důvodnou. Podle Nejvyššího správního soudu krajský soud správně posoudil právní otázku a neshledal nezákonnost rozhodnutí žalované, kterým žalovaná zamítla námitky

proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 17. 3. 2011, č. j. X, a rozhodnutí, jímž byl zvýšen žalobci od 26. 8. 1986 plný invalidní důchod podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a to na výši na 2560 Kč měsíčně, potvrdila. Nejvyšší správní soud se plně ztotožnil se závěry Krajského soudu v Brně.

V posuzované věci byl stěžovateli přiznán plný invalidní důchod od 26. 8. 1986 podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Při stanovení výše průměrného měsíčního výdělku bylo správně aplikováno ust. § 14 odst. 1, 2 a 5 tehdy platného zákona č. 121/1975 Sb. Podle odst. 5 citovaného § 14 muselo být přistoupeno k úpravě průměrného měsíčního výdělku a tento redukovat na základě pravidel tam uvedených. Žalovaná tak dospěla k částce 2761 Kč, z níž 96 % představuje částku 2561 Kč měsíčně a tato částka byla opětovně podle ust. § 34 odst. 1 písm. b) zákona upravena na tehdy nejvyšší výměru invalidního důchodu 2500 Kč. Ke dni přiznání plného invalidního důchodu pak k takto zredukované částce náleželo zvýšení důchodu podle zákonného opatření č. 76/1979 Sb. a č. 7/1982 Sb. ve výši 60 Kč měsíčně.

Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani další námitku stěžovatele, že pobírá důchod o 1000 Kč - 2000 Kč nižší než mají „novodůchodci“. Při přepočtu výše plného invalidního důchodu, jež stěžovateli náležel od 26. 8. 1986, bylo postupováno v souladu se zákonem č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, platným a účinným v době vzniku plné invalidity a přiznání plného invalidního důchodu.

Rovněž nebyla shledána důvodnou námitka stěžovatele, že v důsledku redukcí jeho příjmů je znevýhodněn a má nerovné postavení k ostatním příjemcům důchodů. Nejvyšší správní soud se v tomto ztotožňuje se závěrem krajského soudu uvedeným v odůvodnění napadeného rozsudku, že k redukci zjištěného průměrného měsíčního výdělku (nyní osobního vyměřovacího základu) docházelo nejenom právní úpravou danou shora citovaným zákonem č. 121/1975 Sb., ale redukce byla zakotvena i v zákoně č. 100/1988 Sb. a v zákoně č. 155/1995 Sb. Výše vypočteného důchodu byla naposledy redukována zákonem č. 100/1988 Sb., účinným do 31. 12. 1995. Ve smyslu platné právní úpravy pak byly při úpravách výše důchodů na základě nařízení vlády o zvyšování důchodů, rozlišovány důchody přiznané do 31. 12. 1995 a od 1. 1. 1996 („starodůchodci“ a „mladodůchodci“ – nejedná se o oficiální termín obsažený v právní úpravě) a bylo prováděno ze strany státu zvyšování důchodů přiznaných do 31. 12. 1995 vyšší částkou než u důchodů přiznaných po 1. 1. 1996, čímž se stát snažil kompenzovat rozdíl ve výši těchto důchodů.

Nad rámec odůvodnění pak Nejvyšší správní soud uvádí, že průměrný důchod je v České republice podle oficiálních zdrojů 10 557 Kč (u mužů 11 672 Kč, u žen 9 537 Kč). Stěžovatel pobírající starobní důchod ve výši 12 978 Kč tento průměr přesahuje o více než 2000 Kč než je výše průměrného důchodu.

Krajský soud v Brně se ve svém rozsudku nevyjádřil k návrhu stěžovatele na předložení zákona č. 121/1975 Sb., Ústavnímu soudu, k posouzení ústavnosti zákonných ustanovení § 14 a § 34 odst. 1 písm. a) a b) uvedeného zákona, kterýžto návrh stěžovatel

znovu opakuje ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud tak činí a k tomu uvádí, že zákon č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, jež nabyl účinnosti 1. 1. 1976, byl jako celek zrušen 1. 1. 1993 (v části týkající se redukcí byl účinný do 30. 9. 1988 a s účinností od 1. 10. 1988 změněn zákonem č. 100/1988 Sb.), a nelze se tedy domáhat zrušení stěžovatelem uváděných ustanovení.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že v postupu Krajského soudu v Brně nebylo shledáno pochybení, a proto vzhledem k výše uvedenému byla kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítnuta jako nedůvodná.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ust. § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. Stěžovatel, který nebyl v řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Právo žalované České správy sociálního zabezpečení na náhradu nákladů řízení je v posuzované věci ze zákona vyloučeno.

Stěžovateli byl usnesením Krajského soudu v Brně č. j. 34 Ad 62/2011 - 29 ze dne 15. 8. 2011 pro řízení o žalobě před krajským soudem ustanoven zástupcem advokát Mgr. David Vetešník, který stěžovatele zastupuje i v řízení o kasační stížnosti; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému advokátovi, jenž k výzvě soudu odměnu vyčíslil v celkové výši 800 Kč, odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti za jeden úkon právní služby v částce 500 Kč podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, a to za podání kasační stížnosti ze dne 8. 3. 2012, a jeden režijní paušál ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 800 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. října 2012

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu